

Huvudman

Vingåkers kommun
kommun@vingaker.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Marmorbyns skola F-6 i Vingåkers kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 27 september 2023

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2022 genomfört en tillsyn av Marmorbyns skola i Vingåkers kommun. Tillsynen omfattade bestämmelser gällande undervisning och stöd, trygghet och studiero samt bedömning och betygssättning.

Skolinspektionen beslutade den 27 september 2023 att fortsatt förelägga Vingåkers kommun har att senast den 8 januari 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brist rörande att eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare.

Den 5 januari 2024 inkom Vingåkers kommun med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Vingåkers kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder samt om påtalad brist har avhjälpes.

Motivering av beslutet

Eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen uppger i sin redovisning att den pedagogiska organisationen av utbildningen på skolan utgår från styrdokumentens krav på att undervisningen ska bedrivas av legitimerade och behöriga lärare. Rekrytering av legitimerade och behöriga lärare har genomförts inför läsåret 2023/2024 och fortsatt under hösten 2023. Vidare uppger huvudmannen att i de delar där skolan ännu inte har en behörig lärare att tillgå, bedrivs undervisningen av lärare med legitimation och behörighet i flera av skolans ämnen. Dessa lärare bedöms av rektorn att vara lämpliga att bedriva undervisningen, dels utifrån pågående behörighetsgivande vidareutbildning, dels erfarenhetsmässigt utifrån tidigare undervisning. De kompletterande utbildningar två lärare genomför vid universitet kommer enligt rektorn att vartefter resultera i en utökad behörighet. Av huvudmannens redovisning framgår också att lärare som ännu inte har behörighet i de ämnen de undervisar får ytterligare stöd i form av handledning av lärare med behörighet, bland annat skolans förstelärare.

Av inkommen lärarförteckning, som gäller från den 17 februari 2024, framgår att tjänstefördelningen är gjord utifrån lärarnas behörighet och att eleverna undervisas av behöriga lärare i stor utsträckning. Exempelvis bedrivs undervisning i årskurserna 1, 2 och 6 av behöriga lärare i alla ämnen förutom samhällsorienterande ämnen (årskurs 1 och 2) samt naturorienterande ämnen och bild (årskurs 2 och 6). Vidare framgår att undervisningen i årskurserna 3, 4 och 5 bedrivs eller kommer att bedrivas av behöriga lärare.

Rättslig reglering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare, bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska

1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och
2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. (2 kap. 18 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen (prop. 2019/10:165 s. 269 och 652) framgår att alla elever och barn har rätt till undervisning av god kvalitet och undervisningen ska därför i första hand skötas av lärare och förskollärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver. Vidare framgår att det andra undantaget avser det fall att en lärare som har en utbildning som krävs för att bedriva undervisningen finns

att tillgå, men att denna lärare är direkt olämplig att använda med hänsyn till eleverna. Det kan t.ex. röra sig om missbruksproblem. Utan detta undantag skulle huvudmannen, om någon annan lärare eller förskollärare som har den utbildning som krävs inte finns att tillgå, inte ha möjlighet att byta ut den olämpliga läraren eller förskolläraren mot en vikarie som saknar sådan utbildning. Av kravet på särskilda skäl framgår att undantaget, liksom i dag, ska tillämpas restriktivt.

I förarbetena till skollagen (prop. 2019/10:165 s. 261 f.) betonas att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat. Det är därför problematiskt att en stor del av undervisningen i det svenska skolväsendet bedrivs av personer som saknar utbildning för den undervisning de bedriver, helt eller delvis. Utöver de generella lärarkompetenserna ska lärare också ha en specifik kompetens för olika skolformer, verksamheter, årskurser och ämnen. Det är nödvändigt eftersom barn, ungdomar och vuxna i olika åldrar och på olika utbildningsnivåer kräver olika slag av undervisning. För att utbildningen och undervisningen ska hålla hög kvalitet ska huvudmännen använda lärares kompetens på rätt sätt i undervisningen. Rektorn som leder och samordnar det pedagogiska arbetet inom sitt verksamhetsområde, har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare och förskollärare används för sådan undervisning som läraren eller förskolläraren har utbildning för.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Vingåkers kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller att eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Skolinspektionen förutsätter att de planerade åtgärderna under vårterminen 2024 för att öka behörigheten genomförs. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Hans-Göran Arvidsson

Beslutsfattare
Signerat av: Hans-Göran Arvidsson

X Anna Åhman Lundberg

Föredragande
Signerat av: Anna Åhman Lundberg